

דרכו האחרונה של דוד צבי פנקס

המשפחה ליד הארון: חבת יהודית, הבן מרדכי, האלמנה דאה.

ליד הקבר הפתוח: הבן מרדכי (במרכז סגן צה"ל) אומר קדיש.

גוויית פנקס מכוסתה הטלית בחדר "המלך דוד", ממלך לחומה.

מלווי הארון: ד. בן-גוריון, מ. שרת (מימין) י. שפרינצק (משמאל)

הוא היהודי המגשים את חלומותיו הלאומיים. אולם הדור לא רצה לרדת לרמתם של שאר עיתוני הערב, שלא מצאו חן בעיניו. בן ג'י. הוא הופיע בתבנית של עיתון בוקר רגיל, התעסק בעיקר בפולמוס מפלגתי עקר, ברמה הירודה הנהוגה בארץ בשטח זה. משך 1130 גליונות היה הדור עיתון גאה המכבד את עצמו. בכל אותו זמן לא עורר שום עניין בלב אלה הקונים עיתונים מיד המוכר. הדור היה כמעט במחלוקת, הגיע בעיקר ליד חברי מפלגה ועובדי מוסדות שלא היתה להם ברירה אלא לחתום על העניין שושלת אליהם הביתה.

השבוע החליט הדור כי גאחה לחוד והצלחה לחוד, החל מופיע בתבניתם של מעריב וידעו עות אחרונות, כשמוני וגמור אתו לעלות בסולם הסנסציה. ד"ר אליאב נאלץ להסתפק בתפקיד של כותב מאמרים ראשיים; את כס העורך תפס חיים שורר, איש דבר.

אולם גם הדור החדש לא מצא פתרון לבעייה היסודית: כיצד לעורר עניין בעיתון שתפקידו להגן על כל גיהוק של מנהיג מפלגה ושר, מבלי שתהיה בידו האפשרות למתוח ביקורת על שום תופעה שלילית — אלא אם כן תופעה זו היא, במקרה, נחלת האופור ויציה.

ד"ר לובוצקי ולח"י יסדו את מיברק. מיברק היה עיתון מסוג חדש. עד אז דמו עיתוני הערב לחצאי עיתון בוקר — גליון ניה גדול אחד. מיברק חילק את הגליון הגדול לארבעה עמודים קטנים, שגודלם היה כגודל עיתוני הערב בחוץ-לארץ. תבנית זו, שנקראה טבלויד, הפכה שם גרנדף לעיתון צהוב, מאחר שעיתונים בעלי תבנית זו בחוץ-לארץ מצטיינים בהבלטת סנסציות — פשעים. מיברק שגשג תחילה, אך שבק חיים לכל חי יחד עם הרוזן פולקה ברנדוט. אחרי ה"רצה אסרה הממשלה את ראשי לח"י, סגרה את עיתונם.

אולם לפני שמת מיברק, קמו לו מחקים. ד"ר עזריאל קרליבך פרש ממערכת ידיעות אחרונות, יחד עם כל עובדיו, הקים את ידיעות מעריב בתבנית של מיברק. בדרכו הלכו גרשום שוקן, עורך הארץ שהקים את יוסי'ים, ועורך ידיעות אחרונות ששינה אף הוא את תבניתו.

כל גיהוק של שר. במרוצת הימים הרגישה מפא"י שהגיעה שעתה להקים עיתון ערב משלה. הדור, היא חיפשה עורך, מצאה אותו בדמותו של ד"ר בנימין אליאב, שאינו אלא ד"ר בנימין לובוצקי, שותף לח"י לשעבר, שהגיע בינתיים למסקנה שדור בן-גוריון

המצליח ביותר. אולם כשנקרא לממשלה נתגלה חיש מהר הצד השני של המטבע: דוד צבי פנקס היה נושאר קודם כל איש מפלגה. כשר התחבורה מילא תפקיד מוזר בשביתת-הימאים, כשרתם את מנגנון המדינה למסע-הדיכוי של הרוב ההסתדרותי; העביר את חוק השבת המפורסם שהשבית את התנועה.

ארבע שעות אחרי שגופתו הורדה לקבר, בבית-הקברות הישן אשר במרכז תל-אביב, אחרי טכס צנוע ואפרור, נכנסה לתוקפה ההוראה האחרונה אשר השר המנוח הוריש אותה למדינה. פועלי נמל חיפה, העורק ה"עיקרי המזין את המדינה, הפסיקו את עבר דתם לפי הוראה האוסרת כל עבודה משקיעת החמה בערב שבת עד צאת שבת למחרת.

עיתונות

סולם הסנסציה

כשעלה לח"י מן המחלוקת בסוף 1947 עלה בלבו רעיון: להוציא עיתון ערב. הוא חיפש עורך מתאים, מצא אותו בדמותו של ד"ר בנימין לובוצקי, מנהיג רביוניסטי שניסה להכניס את מפלגתו להסתדרות העובדים ה"כללית, נכשל והקים מפלגה בשם תנועת העם.

מוכן למערכה האחרונה. לפי דרישת הנהלת המלון, שחששה, כנראה, לשמה הטוב, אם תורד גופת מת דרך הכניסה המפוארת של המלך דוד, התפתלה שורה ארוכה של שרים וחברי-כנסת, שהלכו אחרי האלמנה, בדרך המדרגות הצרות המיועדות למשרתים בלבד. מאחורי הקלעים של מלון הפאר, בין צינור רות הסקה ובאוויר ספוג ריחות מטבח, הוצא שר-התחבורה לשעבר מן הבית כנגב.

שלמה ארזי, איש משרד ראש הממשלה, הרוכש במהירות נסיון עגום לאחר הקבורה השנייה שהוטלה על כתפיו תוך חודש, נאנח, לא התוכח עם הנהלת המלך דוד. תגובות אחרות: גולדה מאירסון — "בושה וחרפה!" דב יוסף — "סקנדל!".

הצד השני של המטבע. דוד צבי פנקס, החבר השלישי של ממשלת ישראל שנפטר תוך שנה וחצי, היה אופייני לשיכבה האנושית השלטת על גורל המדינה: אדם בעל תרבות גבוהה, מתחכך לדוגמה, שבא לארץ אחרי התבגרותו. הוא נושאר מרכזי אירופאי גם אחרי 27 שנות שהות בארץ. נקודת השיא של דרכו הפוליטית, אחרי קאריירה בבנק המזרחי ובעיריית תל-אביב, היתה בכנסת הראשונה, בה נתגלה כחבר פרלמנט לדוגמה, זכה לתואר "חבר הכנסת